KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Jarkko Lahtinen

**Lausunto**
18.10.2023
355/03.01.01/2023

Eduskunnan sivistysvaliokunta

# Lausunto hallituksen esityksestä (HE 56/2023 vp) eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä. Kuntaliiton lausunto keskittyy pyydetysti vain esityksen varhaiskasvatuslain muutosehdotusta koskeviin osiin.

Lakimuutoksen tavoitteena varhaiskasvatuksen osalta on poistaa sote-uudistuksen myötä syntynyt epäselvyys lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyvästä kustannusvastuusta. Lisäksi sääntelyn täsmentäminen varmistaa näiden lasten subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden toteutumista. **Kuntaliitto pitää nyt esitettyjä lakimuutoksia varhaiskasvatuksen osalta perusteltuina.**

Esityksen mukaan varhaiskasvatuslakiin lisätään säännös kuntien välisestä kustannustenjaosta. Esityksen mukaan lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitetun avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen kotikunta on velvollinen maksamaan varhaiskasvatusta järjestävälle lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalle ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnalle lapsen varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen. **Kuntaliitto pitää varhaiskasvatuslain 60 §:n 4 momentin lisäystä tarkoituksenmukaisena.**

Esityksessä on todettu, että vuoden 2023 alusta voimaan tullutta lastensuojelulain 16 b §:n 1 momenttia voidaan tulkita niin, että se mahdollistaa myös sijoitettujen lasten varhaiskasvatuksen kustannusten perimisen sijoittajahyvinvointialueelta. Sote-uudistuksen voimaantulon yhteydessä mainittua säännöstä olisi kuitenkin tullut täsmentää muuttuneita järjestämisvastuita vastaavaksi. **Kuntaliitto muistuttaa, että uutta sääntelyä ei voida säätää sovellettavaksi takautuvasti**.

Kuntaliitto toteaa, että vuoden 2023 osalta kustannuskorvauskäytänteissä on epäselvyyttä ja se on aiheuttanut riitatilanteita kuntien ja hyvinvointialueen kesken. Kuntaliitto huomauttaa, että Suomen Kuntaliitto ry ja Hyvil Oy ovat ilmaisseet kantansa voimassa olevan sääntelyn osalta niin, että kunnat ovat oikeutettuja laskuttamaan sijoittajahyvinvointialueita ennen muuta lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin ja sen viimeisen virkkeen nojalla.

Kuntaliitto muistuttaa, että mikäli asiaan ei oteta tarkemmin kantaa, on todennäköistä, että hallintoriidat kustannusten korvaamisen suhteen ovat

**Suomen Kuntaliitto**
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

**Finlands Kommunförbund**
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

mahdollisia. **Kuntaliiton näkemyksen mukaan olisi toivottavaa, että vuoden 2023 osalta kustannuskorvauksista sovitaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti**. Mikäli sopimukseen ei päästä, riitaiset tilanteet on mahdollista saattaa hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Olisi kuitenkin toivottavaa, että asian osalta tulisi selkeä viranomaisnäkemys, jotta hallintoriitamenettelyyn ei tarvitsisi edetä.

Kuntaliitto huomauttaa, että varhaiskasvatuslain 60 §:n muutoksessa rajataan kuntien välinen velvollisuus varhaiskasvatuksen järjestämiskustannusten korvaamisesta vain lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin mukaisiin tilanteisiin. Kuntaliitto muistuttaa, että varhaiskasvatuslain 6 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta.

**Kuntaliitto ehdottaa, että varhaiskasvatuksen osalta kustannuskorvauskokonaisuutta selkiytetään myös muissa tilanteissa, joissa varhaiskasvatuksen järjestämisvelvoite ei ole lapsen kotikunnalla tai järjestämisvelvoite jakaantuu kahden kunnan välille**.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi varhaiskasvatuslain 6 §:n 1 momentin säännöstä. Säännöksessä nimenomaisesti todettaisiin, että lapsen lastensuojelulain mukaisen sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnan olisi järjestettävä avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen varhaiskasvatus.

**Kuntaliitto muistuttaa**, **että kunnan tulee jatkossakin järjestää lastensuojelulain nojalla sijoitetuille lapsille varhaiskasvatusta varhaiskasvatuslain mukaisesti, vastaavasti kuin muillekin lapsille**. Lakimuutos ei esimerkiksi laajenna kyseisten lasten varhaiskasvatusoikeutta tai muuta varhaiskasvatuksen hakemiseen liittyviä käytänteitä. Esityksen mukaan kustannukset voisivat syntyä varhaiskasvatuksen järjestämistavasta riippuen myös ostopalvelusta, palvelusetelistä tai yksityisen hoidon tuen kunnan osuudesta. Kuntaliitto huomauttaa, että yksityisen hoidon tuki ei ole kunnan varhaiskasvatuksen järjestämistapa, vaikka kunta tuen kustannukset rahoittavat koko yksityisen hoidon tuen osalta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Hanna Tainio
varatoimitusjohtaja

Jarkko Lahtinen
kehittämispäällikkö